

Promote and Develop the Quality of Durian to Meet Good Agricultural Standards; Case Study Large Agriculture Plot of Durian SiKhet Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province

Athaporn Muangmusit¹, Kittachet Krivart², Rong Boonsuaykhwan³, Arpaporn Sookhom⁴

¹Master of Public Administration Walilak University, Thailand

^{2,3,4} Walilak University, Thailand

¹E-mail: athaprone2143@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-1907-4010>

²E-mail: dr.phukit@hotmail.com RCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-6166-4773>

³ E-mail: bnarong.06@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-7159-3260>

⁴ E-mail: aiam2524@gmail.com RCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4453-1798>

Received 13/05/2024

Revised 18/05/2024

Accepted 17/07/2024

Abstract

Background and Aims: The Ministry of Agriculture and Cooperatives has a policy to promote and develop the quality of durian to meet good agricultural standards and control, prevent, and solve the problem of inferior quality durian entering the market. Nakhon Si Thammarat Province is the fifth-largest durian-producing area in the country. Country With a total production of 2023 of 80,959 tons, the main production sources are in Tha Sala District, Sichon District, Nopphitam District, and Phipun District, which is in the area of Si Khit Subdistrict, Sichon District, and Nakhon Si Thammarat Province. Farmers have joined the project to promote and develop durian quality to meet good agricultural standards. In this study, the objectives were to (1) study the production of large plots of durian according to Good Agricultural Practices (GAP) in the area of Si Khit Subdistrict, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province, (2) promote and develop the quality of large plots of durian in the subdistrict area. Si Khit, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province to meet good agricultural standards

Methodology: Qualitative Research was used in the study, using the In-depth Interview Questionnaire to collect data from 10 key informants: A group of durian farmers who have developed durian quality to good agricultural standards in Nakhon Si Thammarat Province. A group of durian orchard farmers in Si Khit Subdistrict who operate or are interested in developing durian quality to good agricultural standards. A group of academics and community

[607]

Citation:

Muangmusit, A., Krivart, K., Boonsuaykhwan, R., & Sookhom, A. (2024). Promote and Develop the Quality of Durian to Meet Good Agricultural Standards; Case Study Large Agriculture Plot of Durian SiKhet Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 4 (5), 607-620; DOI:

<https://doi.org/10.60027/iarj.2024.277830>

scholars are also working on developing durian quality to good agricultural standards. Data analysis used the content analysis method (Content Analysis).

Results: The production of large durian plots according to Good Agricultural Practices (GAP) standards in the Si Khit Subdistrict area found that farmers could fully comply with the standards. Good Agricultural Practices (GAP) in terms of (1) water sources, (2) planting areas, (3) use of agricultural hazardous substances, (4) storage and transportation of produce, (5) data recording, (6) Production to be safe from pests, (7) Production process management to produce quality products, and (8) Harvesting and post-harvest practices. The guidelines for promoting and developing the quality of large durian plots in the Si Khit Subdistrict, it was found to: (1) The water source should be developed as an intelligent water system. (2) The planting area should be developed according to GAP standards. (3) The use of materials, Danger, farmers should be trained (4) in storage, there should be training in maintaining (5) data recording, and a clear format for recording information should be established. (6) Production is safe from pests, research information about pest diseases (7) in managing production processes to produce quality products. Encourage new farmers and (8) harvesting and post-harvest practices. There should be training on how to view produce according to Good Agricultural Practices (GAP).

Conclusion: Si Khit Subdistrict farmers excel in areas such as water sources, pest management, and harvesting techniques, and they successfully follow GAP standards for large durian plots. It is advised to create intelligent water systems, offer training on the handling and storage of hazardous materials, and create unambiguous data recording formats to further improve quality.

Keywords: Promoting and Developing Durian Quality; Good Agricultural Standards; Large Durian Plot

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้ได้มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี : กรณีศึกษา แปลงใหญ่ทุเรียนสี ชิต อำเภอลือชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

อัทพร เมืองมลิทธิ์¹, กิจฐเขต ไกรวาส², รงค์ บุญสวยขวัญ³, และ อากาศรณ์ สุขหอม⁴

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

^{2,3,4}มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้ได้มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทุเรียนด้อยคุณภาพออกสู่ตลาดซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งผลิตปลูกทุเรียนมากเป็นอันดับห้าของประเทศ โดยมีผลผลิตรวมในปี 2566 จำนวน 80,959 ตันแหล่งผลิตหลักอยู่ในพื้นที่อำเภอนบพิตำ อำเภอลือชัย อำเภอนบพิตำ และอำเภอลือชัย ซึ่งในพื้นที่ตำบลสีชิต อำเภอลือชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เกษตรกรได้รวมตัวกันเพื่อเข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้ได้มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในพื้นที่ตำบลสีชิต อำเภอลือชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนแปลงใหญ่ในพื้นที่ตำบลสีชิต อำเภอลือชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ได้มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี

ระเบียบวิธีวิจัย: ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษา โดยใช้เครื่องมือแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกรสวนทุเรียนที่พัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดีของจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มเกษตรกรสวนทุเรียนในพื้นที่ตำบลสีชิตที่ดำเนินการหรือมีความสนใจพัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี และกลุ่มนักวิชาการและปราชญ์ชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย: การผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในพื้นที่ตำบลสีชิตพบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติได้ครบถ้วนตามมาตรฐาน ทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทั้งด้าน (1) ด้านแหล่งน้ำ (2) ด้านพื้นที่ปลูก (3) ด้านการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร (4) ด้านการเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผล (5) ด้านการบันทึกข้อมูล (6) ด้านการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช (7) ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ และ (8) ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนแปลงใหญ่ในพื้นที่ตำบลสีชิต พบว่า (1) ด้านแหล่งน้ำควรมีการพัฒนาระบบน้ำอัจฉริยะ (2) ด้านพื้นที่ปลูกควรพัฒนาตามมาตรฐาน GAP (3) ด้านการใช้วัตถุดิบทรายควรอบรมให้ความรู้เกษตรกร (4) ด้านการเก็บรักษา ควรมีการฝึกอบรมการเก็บรักษา (5) ด้านการบันทึกข้อมูล ควรกำหนดรูปแบบของการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจน (6) ด้านการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับโรค

ศัตรูพืช (7) ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ ส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหม่ และ (8) ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ควรมีการอบรมวิธีการดูแลผลผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

สรุปผล: เกษตรกรตำบลสีซิดมีความเป็นเลิศในด้านแหล่งน้ำ การจัดการศัตรูพืช และเทคนิคการเก็บเกี่ยว และพวกเขาก็ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับแปลงทุเรียนขนาดใหญ่ ขอแนะนำให้สร้างระบบน้ำอัจฉริยะ เสนอการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการและการจัดเก็บวัตถุดิบทุเรียน และสร้างรูปแบบการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อปรับปรุงคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ : การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียน; มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี; แปลงใหญ่ทุเรียน

บทนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดมาตรฐานการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาทุเรียนด้วยคุณภาพออกสู่ตลาด ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจก่อนตัด - หลังตัด และการตั้งด่านคัดกรอง ตลอดจนการควบคุมคุณภาพทุเรียนส่งออกไปจีน ตั้งแต่ 1) การควบคุมคุณภาพที่แหล่งผลิต (สวน) 2) การควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ตลาดส่งออก (โรงคัดบรรจุ) และ 3) การเพิ่มความเข้มข้นโดยตั้งด่านตรวจคัดกรองเอกสารแหล่งผลิตทุเรียน มือตัด และล้างที่จะนำส่ง ก่อนส่งต่อไปยังตลาดต่างประเทศและในประเทศ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช หรือ GAP ซึ่งย่อมาจาก Good Agricultural Practice ของกรมวิชาการเกษตรและกรมการข้าว คือ ระบบการจัดการคุณภาพด้านการผลิตทางการเกษตรที่สามารถควบคุมระบบการผลิตให้ผลผลิต มีความปลอดภัยปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคกับคนเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค โดยปฏิบัติตามคำแนะนำที่ถูกต้อง ตามข้อกำหนด 8 เรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วย น้ำ พื้นที่ปลูก วัตถุดิบทุเรียนทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา สุขลักษณะส่วนบุคคล การบันทึกข้อมูลและการตามสอบเกษตรกรพื้นที่ตำบลสีซิด อำเภอสีซิด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการรวมตัวกันเพื่อเข้าร่วมโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอนเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น การที่ทุเรียนแปลงใหญ่สีซิดได้รับมาตรฐาน GAP หมายความว่าผลผลิตได้ผ่านการตรวจสอบและการรับรองว่ามีการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ซึ่งสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผลผลิตนั้นในตลาด นอกจากนี้ การได้รับมาตรฐาน GAP ยังช่วยให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในพื้นที่ตำบลสีซืด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนแปลงใหญ่ในพื้นที่ตำบลสีซืด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ได้มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี

การทบทวนวรรณกรรม

1) แนวคิดมาตรฐานทางการเกษตรที่ดี

Khan, 2012 การพัฒนาสินค้า (product development) เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทั้งหมดในการนำเสนอสินค้าสู่ตลาด การพัฒนาสินค้าถูกนิยามว่า เป็นการใช้ออกาสทางการตลาดที่มีอยู่สร้างสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งสินค้าแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ สินค้าที่เป็นรูปธรรม เป็นสินค้าที่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพ และสินค้านามธรรมเป็น การบริการ ประสบการณ์ และความเชื่อต่างๆ ความเข้าใจถึงความจำเป็นและความต้องการของลูกค้า ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของการแข่งขัน และธรรมชาติของตลาด เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จในการพัฒนาสินค้า ต้นทุน เวลา และคุณภาพ เป็นตัวแปรหลักที่ขับเคลื่อนความต้องการของลูกค้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ผู้ประกอบการควรพัฒนากลยุทธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีขึ้น และเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดการพัฒนาสินค้าประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยผู้ประกอบการจะใช้กระบวนการต่างๆ มาปรับใช้เพื่อนำเสนอสินค้าสู่ตลาด ผู้ประกอบการควรปรับโครงสร้างขององค์กรให้สามารถพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง สินค้าใหม่ทุกชิ้นจะผ่านขั้นตอนการออกแบบการผลิต และการวิเคราะห์ตลาดเป็นอย่างดี ส่วนสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เครื่องบิน ยานยนต์ และเครื่องจักร จะมีกระบวนการพัฒนาสินค้าที่ซับซ้อนกว่าสินค้าทั่วไป อีกทั้งการส่งมอบต้องใชระบบขององค์กรที่ซับซ้อนเพื่อจัดการกับกระบวนการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

2) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices เรียกว่า GAP) หมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ได้ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุนและขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตรและไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยหลักการนี้ได้รับการกำหนดโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

สำหรับประเทศไทย กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจรับรองระบบการจัดการคุณภาพ : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) โดยได้กำหนดข้อกำหนด กฎเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมิน ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับ GAP ตามหลักการสากล

เพื่อใช้เป็นมาตรฐานการผลิตพืชในระดับแปลงของประเทศ รวมทั้งได้จัดทำคู่มือการเพาะปลูกพืชตามหลัก GAP สำหรับพืชที่สำคัญของไทยจำนวน 24 ชนิด ประกอบด้วย ผลไม้ ทุเรียน ลำไย กล้วยไม้ สับปะรด ส้มโอ มะม่วง และส้มเขียวหวาน พืช ผัก มะเขือเทศ หน่อไม้ฝรั่ง ผักคะน้า หอมหัวใหญ่ กะหล่ำปลี พริก ถั่วฝักยาว ถั่วลันเตา ผักกาดขาวปลี ข้าวโพดฝักอ่อน หัวหอมปลี และหัวหอมแบ่ง ไม้ดอก กล้วยไม้ตัดดอก และปทุมมา พืชอื่นๆ กาแฟโรบัสต้า มันสำปะหลัง และยางพารา

การตรวจรับรองระบบ GAP ของกรมวิชาการเกษตรได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1. กระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย 2. กระบวนการที่ได้ผลิตผลปลอดภัยและปลอดภัยจากศัตรูพืช 3. กระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชและคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค

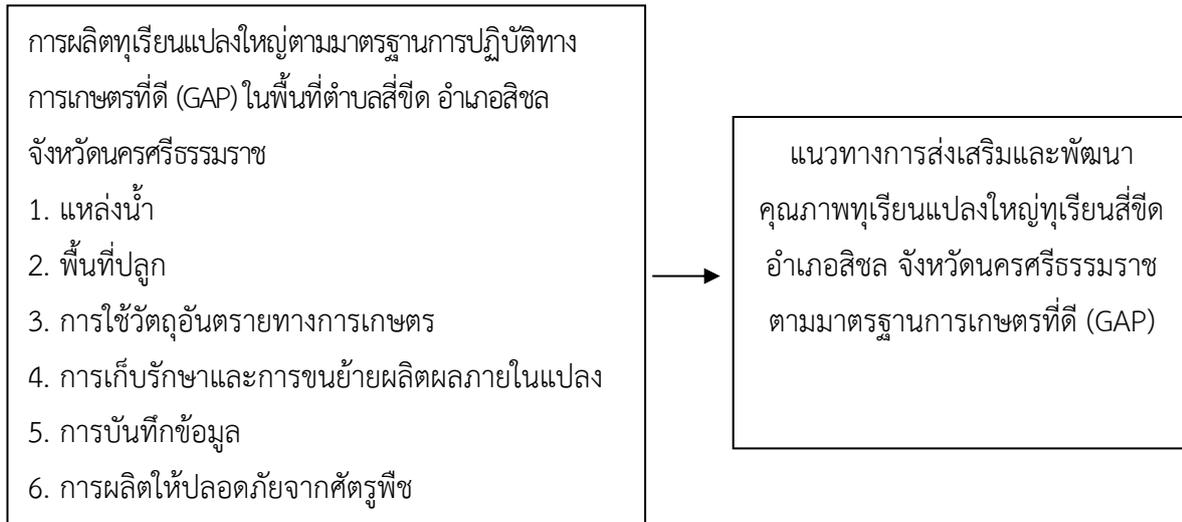
3) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เกษตรแปลงใหญ่ คือ วิธีการหนึ่งในการเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันของหน่วยผลิตด้วยการคำนวณทางเศรษฐศาสตร์เพื่อวิเคราะห์ปริมาณการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหรืออีกนัยหนึ่งคือการบริหารความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างต้นทุนการผลิตกับปริมาณการผลิตและขนาดการผลิตเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ซึ่งจะเกิดขึ้นได้โดยการผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี (พันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องจักรกลทางการเกษตรและเทคโนโลยีสมัยใหม่) การจัดการด้านการตลาดและห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้ง มีการบริหารจัดการแปลงที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจ มี 3 ประการ ดังนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างกำไร (ประสิทธิภาพและผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น)
2. ความมั่นคงของกิจการและการเติบโต (การขยายกิจการ การพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างไม่สิ้นสุด)
3. ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและคุณค่าทางโภชนาการ)

กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยนำหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจประเมินรับรองมาตรฐานการเกษตรที่ดี GAP ข้อกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจประเมินที่ใช้ในการตรวจรับรองแปลง GAP (กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนแปลงใหญ่ทุเรียนสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ได้มาตรฐานการเกษตรที่ดี ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้คำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 10 คน ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกรสวนทุเรียนที่ดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดีในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มเกษตรกรสวนทุเรียนในพื้นที่ตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้ดำเนินการหรือมีความสนใจดำเนินการพัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี และกลุ่มนักวิชาการและปราชญ์ชุมชนที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาคุณภาพทุเรียนสู่มาตรฐานทางการเกษตรที่ดี ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในพื้นที่ตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านแหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีการกำหนดปริมาณน้ำในทุกวัน มีการจำกัดปริมาณน้ำ ควบคุมปริมาณน้ำให้สม่ำเสมอสำหรับทุเรียนทุกต้น เช่น ระบบการน้ำหยดหรือระบบน้ำฝนเพื่อประหยัดน้ำและให้น้ำให้สม่ำเสมอแก่พืชทุเรียน ในส่วนแ การรักษาค่า pH ของน้ำให้อยู่ในช่วงที่เหมาะสมจะช่วยให้ระบบรากของทุเรียนสามารถดูดซึ่มสารอาหารได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์น้ำ เรื่องของค่าความเค็มของน้ำ หากถ้ามีค่าเกินที่กำหนดจะหาวิธีการเปลี่ยนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำในฤดูฝนทาง

สวนจะมีการจัดการ โดยการระบายน้ำทิ้งโดยมีร่องสวนอยู่ด้านหลัง พื้นที่แปลงไม่ได้มีโรงงานในพื้นที่ และไม่ได้มีความเสี่ยงเรื่องน้ำปนเปื้อนจากสารเคมี โลหะหนัก แหล่งน้ำไม่อยู่ใกล้กับคอกสัตว์ หรือโรงเก็บสารเคมี มีการขุดสระน้ำบริเวณด้านหลังแปลงปลูกเพื่อสร้างแหล่งน้ำ มีการสูบน้ำพักที่บ่อพักเพื่อที่จะเป็นการเติมตัวออกซิเจนลงไป

2) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีการวางแผนการจัดการสวนทุเรียน คุณภาพดินสำหรับการปลูกทุเรียน ควรเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย หรือดินลูกรัง เป็นพื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดี ความเป็นกรดต่างเหมาะสมอยู่ระหว่าง 5.5-6.5 พื้นที่ปลูกต้องไม่เป็นพื้นที่ที่เสี่ยงจากสารเคมี โลหะหนัก ซึ่งจะทำให้เกิดการตกค้างการปนเปื้อนในผลผลิต ประวัติพื้นที่ต้องไม่เคยเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โรงเก็บสารเคมี โรงพยาบาล หรือสถานที่ทิ้งขยะมาก่อน ต้องไม่ใช่พื้นที่ที่มีการตรวจพบสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชกลุ่มออร์แกโนคลอรีน และกลุ่มออร์แกโนฟอสเฟตในดิน หรือในผลผลิตมาก่อน เริ่มจากการปรับปรุงดินให้เหมาะสมเพื่อให้ดินมีสภาพเหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของทุเรียน โดยการใส่ปูนขาว เพิ่มความเป็นกรดเป็นด่างเพื่อให้ค่า pH ของดิน มีการพลิกดินปรับสภาพดินแล้วก็ขุดคุ้ยดินเพื่อให้ไม่เกิดน้ำขังในสวน วางระบบน้ำตามมาตรฐาน ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สารอาหารที่อยู่ในดินก็มีความเพียงพอที่ทุเรียนต้องการ การจัดการปุ๋ยในส่วนของดินมีการเติมอินทรีย์วัตถุให้แกดินอย่างต่อเนื่อง ปีไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง การจัดการโรคมมีการสังเกตและมีการตัดกิ่งที่เป็นเชื้อโรคทิ้งหรือเผาทำลายไม่ให้แพร่พันธุ์ไปยังที่พื้นที่อื่น การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมพันธุ์ที่เลือกมาต้องไม่ติดโรค พันธุ์มีความแข็งแรงและต้านทานโรค

3) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมาใช้ในการดำเนินการ มีการสอนวิธีใช้ในแปลงหรือใช้ตามฉลากข้างขวด เมื่อพ่นสารเคมีจะมีปิดจมูกด้วยหน้ากากกันสารเคมี สวมชุดป้องกันสารเคมี และสวมถุงมือขณะที่จะผสมยาและพ่นยาในแปลง รวมถึงห้ามรับประทานอาหารหรือว่าสูบบุหรี่ในขณะที่กำลังพ่นสารเคมี สถานที่จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรแยกโซนจากที่พักอาศัย ใช้สารเคมีที่ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 สำหรับการทำลายหรือทิ้งขวด ภาชนะบรรจุ ควรแยกทิ้ง และทิ้งในที่สำหรับทิ้งขยะอันตรายเพื่อป้องกันการปนเปื้อนไปสู่สิ่งแวดล้อม การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี หากเกิดโรคหรือแมลงที่สารชีวภัณฑ์สามารถใช้ทดแทน ศึกษาและปรับปรุงเทคโนโลยีใหม่โดยการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของโรคและแปลงที่เกิดขึ้น

4) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง พบว่า เกษตรกรจะควบคุมการคละปนของผลผลิตด้วยคุณภาพ มีกระบวนการคัดแยกให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ต้องมีพื้นที่การจัดวางแยกผลผลิตที่ด้วยคุณภาพเป็นสัดส่วน มีแผนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่ด้วยคุณภาพอย่างชัดเจน มีการลดอุณหภูมิของผลผลิตโดยใช้พัดลมในการเป่าให้ผลผลิตมีอุณหภูมิลดลง ส่วนในการขนย้าย

ในแปลงปลูกก็จะแก้ปัญหาด้วยการรองวัสดุในตะกร้าและรถขนย้าย เพื่อไม่ให้กระแทกไม้ให้มีความชื้น การขนย้ายทุเรียนไปไว้ในสถานที่คัดแยกในร่ม วางเรียงบนบนแผ่นผ้ารองหรือใส่ภาชนะ ไม่วางทุเรียนซ้อนทับกันมากเกินไป ควรขนย้ายให้จำนวนให้น้อยที่สุด สำหรับภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและการขนส่งผลผลิต ต้องแยกต่างหากจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้าย

5) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการบันทึกข้อมูล พบว่า เกษตรกรจะมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงาน การบันทึกข้อมูลสวนมีการบันทึกข้อมูลอยู่ตลอดเวลาทั้งปี ในเรื่องของการดูแลสวน ในวันเวลาการให้น้ำในส่วนของให้น้ำ การวัดอุณหภูมิความชื้น ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศและความชื้นดิน ต้นทุนการผลิต ต้นทุนค่าแรงงาน วางแผนการผลิต การใช้สารเคมี ข้อมูลการออกดอก การระบาดของโรคและแมลงในแปลง ค่าจ้างแรงงาน ปัจจัยการผลิต การบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อผลผลิต และเป็นมูลอ้างอิงที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

6) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช พบว่า การใส่ปุ๋ยตามระยะที่เหมาะสม ให้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี และ การใช้ความรู้เรื่องสุลักษณะส่วนบุคคล ใช้สารเคมีเพื่อควบคุมศัตรูพืชโดยเลือกใช้สารที่มีประสิทธิภาพ ใช้สารเคมีให้ตรงโรคและแมลง ใช้สารเคมีให้เว้นระยะให้ปลอดภัยก่อนการเก็บเกี่ยวและจำหน่าย มีการควบคุมการระบาดของโรคและแมลงอย่างเหมาะสม ติดตามโรคและแมลงในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ

7) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ พบว่า เกษตรกรศึกษาข้อมูลว่าปริมาณธาตุอาหารที่เหมาะสมที่ทำให้ผลผลิตได้คุณภาพ การให้น้ำตามปริมาณที่ทุเรียนต้องการในช่วงเวลาที่เหมาะสม ช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยจะมีการคำนวณช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยอย่างถูกต้อง ก่อนการเก็บเกี่ยวจะมีการดูเรื่องของโรคและแมลง อายุการเก็บเกี่ยวต้องมีอายุการเก็บเกี่ยวที่เกิน 100 - 120 วัน ใช้การตรวจเปอร์เซ็นต์แป้งก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวใช้แรงงานของเกษตรกรหรือการใช้แรงงานของคนที่จะเก็บเกี่ยว แต่ต้องผ่านการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการเก็บเกี่ยวผลผลิตอบรมนักคัด นักตัด ใช้สารเคมีในการรักษาผลผลิตอยู่ในตามเกณฑ์ของกรมวิชาการกำหนด สามารถใช้วิธีการชีวภาพหรือสารเคมีที่เหมาะสมตามคำแนะนำของฉลาก

8) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวทุเรียนในเวลาที่เหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต การเก็บเกี่ยวแล้วจะเข้ามาดำเนินการเอง โดยมีการวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง สังเกตชั้วปลิง และหนาม และจะไม่ปล่อยให้หลังตัดทุเรียนอ่อน มีการคัดคุณภาพ มีการกำหนดเปอร์เซ็นต์น้ำหนักแห้งเนื้อทุเรียน (แยกพันธุ์ทุเรียน) ตามประกาศของจังหวัดอย่างเคร่งครัด มีการอบรมผู้ทำหน้าที่เก็บเกี่ยวทุเรียน (นักคัดนักตัดทุเรียน) และการขึ้นทะเบียนนักคัดนักตัดทุเรียน เกษตรกรมีการแบ่งพื้นที่ให้หลังดำเนินการทำเป็นจุดพัก จุดคัดแยก ในพื้นที่ที่จะไม่มีการปนเปื้อนแมลงหรือเชื้อโรค มีการเตรียมแข่งพร้อมผ้ารองไว้เพื่อป้องกันหนามช้ำ มีจุดให้ได้พักทุเรียนเพื่อคัดเกรดผลทุเรียน

ตามขนาดและคุณภาพ พร้อมทั้งป้องกันโรคและแมลงที่จะติดอยู่กับผลทุเรียน เตรียมรพ่วงในการขนย้าย หลังการเก็บเกี่ยวจะได้เติมปุ๋ยอินทรีย์เพื่อให้เกิดฟื้นตัวและได้ดำเนินการฟื้นต้นทุเรียน

2. แนวทางส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทุเรียนแปลงใหญ่ในพื้นที่ตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัด นครศรีธรรมราช

1) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านแหล่งน้ำ พบว่า พัฒนาในส่วนของระบบน้ำ อัจฉริยะ เพื่อควบคุมปริมาณน้ำอย่างเหมาะสมกับต้นทุเรียนในแปลงใหญ่ อีกทั้งพัฒนาในเรื่องการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ เน้นการหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม และใช้เทคโนโลยีสำหรับการช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการให้น้ำ โดย มีการวัดความชื้นก่อน หรือให้ตามปริมาณที่เหมาะสม ให้ความรู้และการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรเกี่ยวกับการ บริหารจัดการน้ำ สร้างความเข้าใจความสำคัญของการใช้น้ำในการเกษตรและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบกลุ่ม

2) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านพื้นที่ปลูก พบว่า พัฒนาในเรื่องระยะปลูกให้ห่าง ขึ้นเพื่อที่จะลดปัญหาเรื่องโรคและแมลง และมีพื้นที่ให้อากาศระบายดีขึ้น ในการควบคุมวัชพืชทางสวนได้มีได้ ลดการใช้สารเคมีลงหันมาตัดหญ้าหรือตัดทำลายวัชพืชแทนการใช้สารเคมี ส่งเสริมให้เกษตรกรเลือกใช้พันธุ์ที่ ปลูกที่มีเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพื้นที่ เกษตรกรใช้วิธีการจัดการที่ดินอย่างเหมาะสม การควบคุมโรค และแมลงต้องไม่แพร่กระจายไปยังแปลงข้างเคียง การศึกษาและการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักการของ GAP และ เทคนิคการจัดการที่เหมาะสมในการปรับใช้มาตรฐานในพื้นที่ปลูก ควรมีการควบคุมการใช้สารเคมีอย่าง เหมาะสมและถูกต้องให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หากเป็นพื้นที่ปลูกใหม่ ควรจะ ตรวจสอบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี แปลงทุเรียนควรอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน แหล่งน้ำ สาธารณะ หากใกล้ชุมชนหรือบ้านเรือนควรทำแนวกันชน/แนวเขตที่ใช้กันบริเวณการผลิต ตามมาตรฐาน เกษตรที่ดี เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีไปสู่ชุมชน การปลูกพืชให้ตรงกับสภาพพื้นที่โซนนิ่ง

3) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า อบรม และพัฒนาวิธีการถ่ายทอดการดูแลการปฏิบัติเกี่ยวกับสารเคมี การเข้าถึงองค์ความรู้การใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตร เพิ่มช่องทางในการค้นคว้าหาความรู้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์เรื่องโรคและแมลงเพื่อ ป้องกันก่อนการระบาดในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้วิธีการควบคุมศัตรูพืชและโรคโดยวิธีทางชีวภาพเพื่อลดใช้ สารเคมี ส่งเสริมเกษตรกรมีการศึกษาและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความ ปลอดภัย เลือกใช้สารเคมีที่ได้รับการรับรองและอนุมัติโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่จด ทะเบียน และได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเท่านั้น

4) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง พบว่า ฝึกอบรมการเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง รวมถึงฝึกอบรมและการสอนเกี่ยวกับ เทคนิคการเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลงให้แก่เกษตรกรและล้งที่รับซื้อ โดยเน้นการใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เก็บเกี่ยวทุเรียนต้องมีระยะที่เหมาะสม เพอร์เซ็นต์

แป้งต้องได้ตามมาตรฐาน เลือกระยะเวลาตัด และสภาพอากาศให้เหมาะสม จัดเก็บและเก็บรักษาผลผลิตในที่ที่มีอุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม ตรวจสอบคุณภาพและสภาพของทุเรียนจากนักคัดได้ผ่านการอบรม มีพื้นที่ในแปลงที่เหมาะสมสำหรับการเก็บรักษาผลผลิต โดยรวมถึงการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก

5) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการบันทึกข้อมูล พบว่า แนวทางที่สามารถใช้ในการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐาน GAP ด้านการบันทึกข้อมูล กำหนดรูปแบบของการบันทึกข้อมูลที่ชัดเจนและเหมาะสมกับการดำเนินงานของแต่ละแปลงเกษตร รวมถึงการระบุข้อมูลที่สำคัญเช่น ปริมาณการใช้สารเคมี การจัดการน้ำ การดูแลรักษาพืช และการจัดการกับศัตรูพืช การใช้เทคโนโลยีที่เข้ากันได้ เช่น แอปพลิเคชันมือถือหรือซอฟต์แวร์สำหรับการบันทึกข้อมูล เพื่อให้กระบวนการบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น การให้ความรู้และฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการบันทึกข้อมูลที่เหมาะสม รวมถึงความสำคัญของการบันทึกข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการเกษตร และการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลที่ถูกบันทึก เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลเป็นที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ และการใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการประเมินผลและการวางแผนในอนาคต

6) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช พบว่า การพัฒนาหาข้อมูลเกี่ยวกับโรคศัตรูพืช ศึกษาโรคใหม่ๆ และแนวทางการรักษา สร้างการรับรู้เกษตรกรรู้จักและเข้าใจศัตรูพืชที่เป็นอันตรายต่อการผลิตทุเรียนในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการระบุและการรับรู้อาการของโรคและแมลงที่เป็นอันตราย ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้วิธีการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีทางชีวภาพ หาเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เกษตรกร ส่งเสริมข้อมูลศัตรูพืช การควบคุมศัตรูพืชทางชีวภาพเป็นหลัก พร้อมศูนย์ AIC ในการให้ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลและป้องกันเป็นระยะ สำนักงานเกษตรอำเภอส่งเสริมให้เกษตรกรมีการตรวจสอบและจัดการเสี่ยงจากโรคและแมลงที่อาจเกิดขึ้นในแปลงปลูก หน่วยงานภาครัฐควรอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ใช้สารเคมีหรือการใช้การเกษตรแบบผสมผสานหรือ IPM สลับสับเปลี่ยนกัน

7) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ พบว่า การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ จะมีการรวมกลุ่มพัฒนา ส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหม่ทำการวางแผนการเพาะปลูกทุเรียนโดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย การรวมเป็นแปลงใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และพัฒนากระบวนการผลิตให้ไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการฝึกอบรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญและเกษตรกรอื่นๆ ดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ฝึกอบรมแก่เกษตรกรเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในมาตรฐาน พร้อมทั้งค้นคว้าหาข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ของเกษตรกรที่มีประสบการณ์

8) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า อบรมเกี่ยวกับวิธีการดูแลผลผลิตที่แก่จัดพร้อมอายุการเก็บเกี่ยว จัดอบรมนักคัดนักตัด ให้ใบรับรองด้วยเฉพาะคนที่สอบผ่าน อบรมขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการเก็บเกี่ยว และการ

ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว วางแผนในการเก็บเกี่ยวให้ได้ในระยะที่ทุเรียนได้คุณภาพ ฝึกอบรมให้ความรู้ กระบวนการเก็บเกี่ยวและการขนย้าย พร้อมทั้งควรพัฒนาเครื่องมือในการวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง ควรเพิ่มวิธีการ ตรวจสอบย้อนกลับผลผลิตทุเรียน เพื่อตรวจสอบได้ว่าทุเรียนต่อคุณภาพมาจากพ่อค้ารายใด และแปลงที่ไหน เกษตรกรต้องใช้ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานสำคัญในการที่จะจัดการบริหารผลผลิตก่อนหรือหลังการเก็บเกี่ยวระยะเวลาในเรื่องของการออกดอก การติดผล การดูแลจนถึงการเก็บเกี่ยว

อภิปรายผล

1) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านแหล่งน้ำ สอดคล้องกับสุนิสสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในด้านแหล่งน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะด้านแหล่งน้ำภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร

2) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านพื้นที่ปลูก สอดคล้องกับสุนิสสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการกำหนดระยะปลูก และปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม

3) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร สอดคล้องกับสุนิสสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีในประเด็นเห็นด้วยระดับมากควรให้ความรู้เรื่องวัตถุอันตรายทางการเกษตร

4) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง สอดคล้องกับสุนิสสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บรักษา และการขนย้ายผลผลิตภายในแปลงระดับน้อย

5) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการบันทึกข้อมูล พบว่า ไม่สอดคล้องกับภัทรา ช่างม่าน (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ทศนคติเกี่ยวกับการดูแลอย่างใกล้ชิดในการทำสวนทุเรียนตามระบบ GAP ของเกษตรกรเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก และการเป็นสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับทุเรียน ทศนคติเกี่ยวกับการจรรยาละเอียดยุคขึ้นตอนเป็นเรื่องยุ่งยาก และสอดคล้องกับนุจรี ภาณุมาศ (2563) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ขาดความรู้ในเรื่องด้านการบันทึกข้อมูล การจัดเก็บเอกสารเพื่อการตรวจสอบและการเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อตรวจวิเคราะห์

6) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช สอดคล้องกับสุนิสสา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ

เกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคพืช ขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช และขาดความรู้เรื่องการจัดการโรคแมลงศัตรูพืช

7) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ สอดคล้องกับสนธิสัญญา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรไม่มีปัญหาในระดับน้อย ในประเด็นขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย และการตัดแต่งกิ่งช่อดอกและผล

8) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว สอดคล้องกับสนธิสัญญา ช่วยสุข (2565) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว ผลผลิตและการดูแลหลังการเก็บเกี่ยวระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดหลักสูตรที่มุ่งเน้นด้านการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มแนวทางในการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มากขึ้น และเน้นการตรวจสอบด้านการผลิตตามมาตรฐาน GAP ของเกษตรกร เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตของเกษตรกรให้ต่อเนื่อง

2) ภาครัฐต้องสนับสนุนการออกโดยเกษตรกรหรือดำเนินการโดยไม่ผ่านพ่อค้าหรือล้ง ผ่านกระบวนการคัดกรองจากขั้นตอนการผลิตที่ได้คุณภาพในด้านการรับรองมาตรฐานระบบการผลิตตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเพื่อการส่งออก ซึ่งภาครัฐควรส่งเสริมโดยผ่านการคัดกรองคุณภาพหาตลาดใหม่ๆ ในประเทศและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองราคาในการขายทุเรียนคุณภาพให้กับพ่อค้าหรือล้ง เพื่อให้เกิดอำนาจในการกำหนดราคาจากเกษตรกร

2) เกษตรกรควรผลิตทุเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อรองรับมาตรการต่างๆ ที่อาจก่อเกิดการกีดกันทางการค้า เช่น การใช้เงื่อนไขมาตรฐาน GAP ในการกตรราคา

3) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ รวมถึงการควบคุมไม่ปล่อยให้พ่อค้าหรือล้งตัดทุเรียนอ่อน หรือทุเรียนด้อยคุณภาพ

4) หน่วยงานควรมีการกวดขันเข้มงวดเรื่องการตัดทุเรียนอ่อน พร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรในการนับอายุผลทุเรียน การดูลักษณะทุเรียนแก่ และการตรวจวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง

5) หน่วยงานควรมุ่งส่งเสริมเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเกษตรกรที่มีมาตรฐาน GAP กับเกษตรกรที่ไม่มีมาตรฐาน GAP

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเรื่องความแตกต่างของการผลิตทุเรียนโดยทั่วไปกับการผลิตทุเรียนคุณภาพมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีต่อไป

2) ควรศึกษาผลกระทบที่จะเกิดหลังจากที่เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนพืชอื่นๆ มาปลูกทุเรียน และสถานการณ์การตลาดทุเรียนเพื่อเกษตรกรจะได้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ตลาดได้

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). *การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2561). *คู่มือการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่*.

Retrieved 30 November 2023, from:

www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER057/.../00000233.PDE

นุจรี ภาณุมาศ. (2563). *การส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอท่าม่วง*

จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภัทรา ช่างมาน. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบมาตรฐานปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี*

เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). *มาตรฐานสินค้า*

เกษตร มกษ. 3-2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ:

สุนิสา ช่วยสุข. (2565). *การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร*

ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Khan, A.A. (2012). *Determinants of firm growth: evidence from Belgian companies*. Master of

Science: UNIVERSITEIT GENT, FACULTEIT ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE.

